

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih : 15 Nisan 2025

Sayı : 10834

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27293

Aşağıda ifade edilen sorularımın T.C. Hazine ve Maliye Bakanı Sn. Mehmet Şimşek tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Faik ÖZTRAK
Tekirdağ Milletvekili

1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'nun 4. Maddesi Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na, *Hükümetle birlikte Türk Lirası'nın iç ve dış değerini korumak için gerekli tedbirleri almak ve (...) kur rejimini belirlemek, Türk Lirası'nın yabancı paralar karşısındaki değerinin belirlenmesi için döviz ve efektiflerin vadesiz ve vadeli alım ve satımını yapmak (...)* yetki ve görevlerini vermektedir.

Aynı yasanın 53. Maddesi de Banka'nın, ülkenin altın ve döviz rezervlerini para politikası hedefleri ve uygulamaları çerçevesinde yöneteceğini belirtmekte, "Bu amaçla Banka, sırasıyla *güvenli yatırım, likidite ve getiri önceliklerini dikkate alarak belirleyeceği usul ve esaslara göre (...)* bankacılık faaliyetlerinde bulunabilir" demektedir.

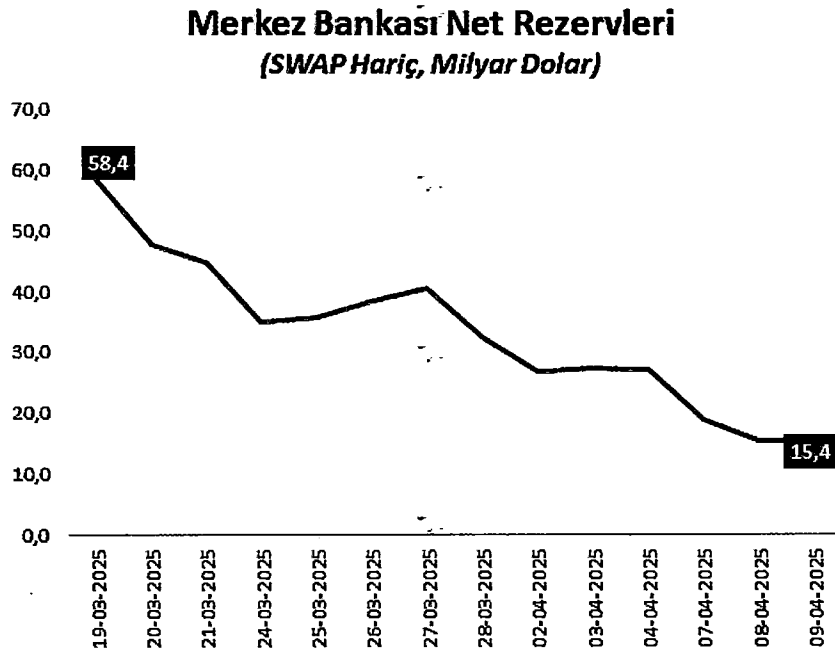
Merkez Bankası'nın internet sitesinde ise, "*Döviz Kuru Politikası*" başlığı altında, Türkiye'nin 2001 ekonomik krizinin ardından piyasadaki arz ve talep koşullarına göre belirlenen *dalgalı döviz kuru* uygulamasına geçtiği ayrıntılı olarak anlatılmaktadır.

Ancak Merkez Bankasının internet sitesinde yer alan dalgalı kur uyguladığı açıklamasına karşın 2021 yılı son çeyreğinde "*faiz sebep, enflasyon netice*" politikalarının uygulamaya konmasından bu yana, Uluslararası Para Fonu'nun gelişmekte olan piyasalara

yönelik Rezerv Yeterliliği Değerlendirmesinde Türkiye'nin kur rejimi dalgalı kur olarak kabul edilmemektedir.

Son 1,5 yılda Merkez Bankası sabit kur-yüksek faiz politikasıyla, ülkeye sıcak paracıların getirdiği fonlara dolar cinsinden yüzde 40 civarında faiz ödeterek rezerv biriktirmiş ve bu da iktidar tarafından ekonomide bir güçlenme göstergesi olarak milletimize sunulmuştur.

Ancak 19 Mart 2025 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun tutuklanmasıyla sarayın yol açtığı hukuk devleti erozyonunun zirve yapması neticesinde mali piyasalarda yaşanan tsunami, Banka'nın 58,4 milyar dolar olan SWAP hariç net rezervlerinin 20 gün içinde 15,4 milyar dolara gerilemesine yol açmıştır.

Küresel ekonomide tarife savaşları nedeniyle bir büyük altüst oluşun yaşanması beklentileri artarken, ekonominin içsel dayanıklılığını sağlayacak rezervlerin 43 milyar dolarlık kısmı, yani kasadaki net rezervin dörtte üçü, üç haftayı bile bulmayan kısa bir sürede eritilmiştir.

Bu çerçevede;

- 1- 20 günde eldeki net rezervin dörtte üçünü satarak kura müdahale edilmesi dalgalı kur rejimiyle bağdaşmakta mıdır?
- 2- Genel kabul, döviz rezervlerinin, piyasalardaki kısa süreli dalgalanmaları yumuşatmak, spekülatif hareketleri önlemek için kullanılmasıdır. Oysa hukuk devletinin Saray tarafından uzunca bir süredir görmezden gelinmesi neticesinde yapısal hale gelen demokratik erozyonun sebep olduğu güven bunalımının, döviz ve faiz piyasalarında yol açtığı baskıların üstesinden rezerv eriterek gelmek sizce ne kadar mümkündür?
- 3- 19 Mart 2025 ve sonrasındaki üç haftada yurt dışı yerleşiklerin DİBS ve hisse senedi piyasasındaki varlıklarındaki ne kadar değişim olmuştur? Bu dönemde kuru tutmak için döviz rezervlerini eriterek, ülkeye sıcak para getiren yatırımcıların yüksek faizi alıp ülkeden zarar etmeden çıkmalarına hangi gerekçeyle izin verdiniz?
- 4- Uzmanların yabancı yatırımcılarla yapılan toplantılardan aktardıklarına göre İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı'nın tutuklanmasının ardından ilk günlerde görülen döviz talebinin yüzde 60'ı yabancı yatırımcılardan, yüzde 30'u yerli şirketlerden, yüzde 10'u ise bireylerden kaynaklanmıştır. Bu iddia çerçevesinde, Merkez Bankası'nın milyarlarca dolarını düşük kurdan alarak büyük gelir elde edenler hakkında kamuoyunu bilgilendirmeyi düşünüyor musunuz?
- 5- Bu dönemde Merkez Bankası tarafından piyasalara hangi yöntemle ve ne kadar döviz sağlanmıştır? Bu süreçte, geçmişte ülkenin 128 milyar dolar döviz rezervinin eritildiği dönemde uygulamaya konan Hazine ile imzalanan arka kapı protokolünü kullandınız mı? Kullandıysanız bunun tutarı nedir? Bu müdahaleler hakkında kamuoyunu ne zaman bilgilendirmeyi düşünüyorsunuz?
- 6- Merkez Bankası'nın internet sitesinde yer alan Dalgalı Döviz Kuru Rejiminde Merkez Bankasınca Yapılan Doğrudan Döviz Müdahaleleri başlıklı doküman 2021 yılından bu yana güncellenmemiştir. Bu dokümanın dip notunda da belirtildiği gibi Banka tarafından gerçekleştirilen doğrudan döviz müdahalelerinin aynı gün kamuoyuna duyurulması ve tutarların müdahalenin yapıldığı tarihten 15 iş günü sonra yayınlanması uygulamasına ne zaman geri döneceksiniz?